

Vapor Nou

Rubí

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Pg. Riera 71-79, 08191-RUBÍ
Emplaçament A la dreta de la riera de Rubí, al costat de la mateixa

Coordenades:

Latitud: 41.49215
Longitud: 2.02738
UTM Est (X): 418812
UTM Nord (Y): 4593849

Classificació

Número de fitxa 08184-124
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Historicista
Segle XIX
Any 1879
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: Ajuntament de Rubí, Pça. Pere Aguilera, 1, 08191-RUBÍ i altres

Fitxes associades:

[Plana del Castell / La Parellada](#)

[Escoles Ribas](#)

Autoria de la fitxa Juana Maria Huélamo - ARQUEOCIÈNCIA

Data de registre de la fitxa: dg., 15/10/2000 - 02:00

Descripció

Es troba a la plana del Castell o la Parellada, al costat de la desembocadura del torrent Xercavins a la riera de Rubí. Es tracta d'un conjunt d'edificacions que es poden dividir en dos parts: la casa de l'amo i les instal·lacions de la fàbrica pròpiament dita. La primera, consisteix en un edifici de volumetria cúbica, de planta baixa i dos pisos, amb una torre central a manera de mirador. Es tracta d'una tipologia edificatòria pròpia del darrer quart del segle XIX que imita la construcció d'una vil·la italiana de regust palladiana, dins d'un corrent Historicista que desembocarà en els estils Neologistes. Les quatre façanes presenten una estructura marcada per les línies horitzontals de les cornises de cada planta i les línies verticals de dues pilastres als murs, i per les cantoneres. L'encreuament de línies creen, a cada façana un joc de tres per tres espais, al centre de cadascun dels quals es troba una obertura a l'exterior. Tot plegat referma la impressió de volum cúbic de l'edifici. La casa té dues portes, una a la façana que dona a la riera i l'altra a la façana oposada. Aquestes portes es troben emmarcades per un porxo. En el cas de la façana de la riera es tracta d'un porxo que ocupa tota la seva amplada i que serveix de base a un balcó corregut, suportat per sengles columnes de ferro colat, amb una estructura de construcció típica dels finals del segle XIX. La porta posterior presenta un porxo adaptat exclusivament a l'entrada que forma, així mateix, la base d'un balcó de l'obertura central de la primera planta. En aquest cas el porxo està emmarcat lateralment per un cancell amb balustres de ceràmica motllurada. La coberta es plana amb una balustrada també ceràmica. Presenta un petit jardí per dos dels seus quatre costats. La part principal edificada consisteix en diferents naus dedicades a tasques pròpies de la indústria tèxtil. Aquestes es troben a pocs metres de distància de l'edifici de l'amo. La nau principal, de dues plantes, presenta una coberta de cavalls i es molt allargada en sentit paral·lel a la riera de Rubí. Les finestres d'aquesta nau són rectangulars allargades en sentit vertical. Paral·lela a aquesta es troba una altra, molt més curta, que s'erigeix al costat de la xemeneia. Aquesta nau, amb coberta a doble vessant, presenta a la façana de la capçalera una estructura d'obertures prou interessant. Existeix, al sector central, una estructura vertical més de tres falses pilastres unides a la part superior per dos arcs de mig punt. A l'interior de l'espai marcat per les pilastres hi ha dues grans finestres molt allargades acabades en punt rodó, mentre que a l'espai a l'exterior de les pilastres es troben sengles finestres rectangulars alineades a les impostes dels arcs de mig punt de les pilastres. A la part baixa de cada un dels quatre espais marcats hi ha un motiu circular en ceràmica, a l'igual que sobre les finestres rectangulars mentre, que sobre la pilastra central existeix una obertura, també circular. La part baixa de l'edifici queda marcada per una cornisa. Tot plegat sembla ser la reinterpretació d'una basílica clàssica. La xemeneia, situada al costat de l'edifici, és circular troncocònica i mesura 24'30 metres. Està muntada sobre una base quadrada de 2'80 metres de costat. Hi ha més naus, força enganxades les unes amb les altres que permeten la seva unió mitjançant passarel·les volades. Destaquen però, els assecadors: naus rectangulars i estretes molt altes amb les parets laterals allargades calades amb totxos vistos entre pilastres. L'accés s'efectua per una porta molt estreta i alta amb arc de mig punt situada al capcer de l'edificació.

Observacions:

A finals del segle passat, al costat de la factoria tèxtil dels germans Ribas, es va fer una bassa per proveir d'aigua la caldera de la màquina de vapor que movia la indústria. Es veu una canonada de ferro que ve del torrent de can Xercavins i que devia abocar aigua d'alguna deu de la zona (TURU et alí, 2000).

Història

Una part de la plana del Castell és la Parellada, que l'any 1879, el nou propietari del Castell, Ramon de Sarriera i Villalonga, Marquès de Barberà i la Manresana, va demanar permís per a urbanitzar, ja que volia instal·lar-s'hi una fàbrica de panes per part dels germans Ribas. Per a fer-ho necessitaven utilitzar aigua de la font dita "Canadà" que era propietat del marquès i el qual la va concedir (BENCOMO, 1998). Existia una bassa feta a finals del segle XIX, al costat de la factoria tèxtil dels germans Ribas, per proveir d'aigua la

caldera de la màquina de vapor que movia la indústria. Encara es pot observar una canonada de ferro que ve del torrent de can Xercavins i que devia abocar aigua d'alguna deu de la zona (TURU et alí, 2000). Construïda pels germans Ribas i més tard adquirida per l'empresa Bertrand (RUFÉ, 1985a). Existia una màquina de vapor des del 1879 (PEREIRA, 1998). L'any 1897 l'empresa Ribas va construir una palanca o pont penjat, que enllaçava la fàbrica amb el carrer de la Riera. Va desaparèixer amb la rierada de 1962 (RUFÉ, 1985a). L'any 1914 Joan Bertrand compra als hereus de Lluís Ribas, l'aleshores coneguda com "Hilados de Confianza de Luís Ribas". A partir d'aquell moment es van traslladar els telers de l'empresa des del Vapor Vell a aquestes instal·lacions (INVENTARI, 1999). La fàbrica era coneguda, sobre tot, pels teixits de vellut. El sistema de producció era dels més moderns, amb 120 telers automàtics col·locats en sis files. Dins d'aquest conjunt, a més de la fàbrica de teixits, hi havia un taller de metal·lúrgia i un altre de fusteria per tal de reparar les màquines (PEREIRA, 1998). La casa Bertrand, nom amb què també es coneixia el Vapor Nou, i els seus propietaris, eren molt estimats per les ajudes que oferien als seus treballadors. A la mateixa fàbrica s'hi va obrir un edifici com a secció benèfica amb l'objectiu d'acollir els fills de les obreres que hi treballaven. També es van oferir condicions de vetlla per als treballadors malalts. Aquest acolliment estava encomanat a les Germanes Carmelites de Sant Josep (PEREIRA, 1998).

Bibliografia

BENCOMO I MORA, Carme (1998) "L'expansió urbana. Rubí creixent", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 42, p. 3-19. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.
CASTELL, EL (1999). Llistat de patrimoni industrial, Rubí, El Castell-Ecomuseu urbà. Document mecanografiat, 1999. INVENTARI (1999) Inventari del Patrimoni Industrial de Catalunya, Museu Nacional de Ciència i Tècnica de Catalunya. PEREIRA CASTRO, Carlos (1998) Xemenies de Rubí. Modificacions urbanes i socials produïdes per la industrialització. Rubí, El Castell- Ecomuseu Urbà - Ajuntament de Rubí.
RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1985a) "Toponímics rubinencs", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 16, pp. 355-357. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí. TURU CREHUERAS, Eulàlia et al. (2000) Rubí a vista de "Rossinyol", Rubricata. Revista Mensual, núm. 2.301, Octubre 2000. S.Ll. Rotimprès.

